

ISPARTA İLİ MERMER MADENCİLİĞİNİN MADEN RUHSAT SAYILARI YÖNÜYLE İNCELENMESİ

Behzat Gökçen DEMİR

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, Ankara, Türkiye, demirbehzatgokcen@gmail.com

([ORCID](https://orcid.org/0000-0002-1767-009X) <https://orcid.org/0000-0002-1767-009X>)

Received: 20.10.2024

Accepted: 06.11.2024

Published: 31.12.2024

*Corresponding author

Research Article

pp.179-185

DOI: 10.53600/ajesa.1570710

Özet

Ülkemiz, mermer üretim miktarı, ihracatı ve çeşitliliği açısından değerlendirildiğinde dünyada bir mermer ülkesi olarak bilinmektedir. Ülkemizde, önemli miktarda rezervleri bulunan farklı jeolojik kökene sahip birçok kayaç ticari anlamda mermer olarak üretilmektedir. Bu kayaçlar içerisinde sedimanter kökenli karbonat kayaçların ayrı ve önemli bir yeri vardır. Mermer üretimi gerçekleştirilen sedimanter kökenli karbonat kayaç rezervlerinin önemli bir bölümü ise bu çalışmanın yapıldığı Isparta ili sınırları içerisinde yer alır ve jeolojik olarak Batı Anadolu jeolojik kuşakları içinde bulunur. Ülkemizde madenlerin aranması ve işletilmesine yönelik ruhsatlandırma işlemleri ve aşamaları Maden Kanunu ve ilgili alt mevzuat ile düzenlenmiştir. Maden Kanunu kapsamında, jeolojik (metamorfik kökenli) mermer ve ticari anlamda blok olarak üretilen kayaçlar (ticari mermerler) II. grup (b) bendi maden ruhsatı olarak ruhsatlandırılmaktadır. Son yıllarda, Isparta ili sınırları içinde özellikle otokton ve allokton karbonat kayaç rezervlerinin bulunduğu alanlarda yoğun bir mermer arama ruhsatı başvurusu yapılmıştır. İlerleyen dönemlerde, bölgedeki arama ruhsatlı alanların az bir bölümünde işletmeye geçilebilmiştir. Bu nedenle, çalışma alanında arama veya işletme ruhsat aşamasında terk veya iptal edilen ruhsat sayısı da oldukça fazladır. Bu çalışma ile düzenlenen, terk veya iptal edilen ve yıllar itibarıyla mevcut ruhsat sayıları incelenerek, Isparta'da gerçekleştirilen mermer madenciliğinin maden ruhsat sayıları yönüyle değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Isparta, maden ruhsatı, mermer

INVESTIGATION OF MARBLE MINING IN ISPARTA IN TERMS OF MINING LICENSE NUMBERS

Abstract

Our country is known as a marble country in the world when evaluated in terms of marble production amount, export and variety. In our country, many rocks of different geological origins with significant reserves are produced commercially as marble. Sedimentary origin carbonate rocks have a separate and important place among these rocks. A significant part of the sedimentary origin carbonate rock reserves where marble production is carried out is within the borders of Isparta province where this study was conducted. Isparta province is located in the southwest of Türkiye and is geologically located within the geological belts of Western Anatolia. The licensing procedures and stages for the exploration and operation of mines in our country are regulated by the Mining Law and the relevant sub-legislation. Within the scope of the Mining Law, geological (metamorphic origin) marble and rocks produced as blocks in commercial terms (commercial marbles) are licensed as Group II (b) sub-paragraph mining license. In recent years, an intensive marble exploration license application has been made within the borders of Isparta province, especially in areas where autochthonous and allochthonous carbonate rock reserves are located. In the following periods, only a small portion of the exploration licensed areas in the region could be put into operation. For this reason, the number of licenses abandoned or canceled during the exploration or operation license stage in the study area is also quite high. This study aims to evaluate the marble mining carried out in Isparta in terms of mining license numbers by examining the number of licenses issued, abandoned or cancelled and the existing licenses by year.

Keywords: Isparta, mining license, marble

1. Giriş

Dünyada mermer üretimi, ihracatı ve çeşitliliğinde ülkemiz önemli bir yere sahiptir. Ticari anlamda mermer olarak üretimi gerçekleştirilen sedimanter kökenli karbonat kayaç rezervlerimizin önemli bir bölümü ise bu çalışmanın yapıldığı Isparta ili sınırları içerisinde yer almaktadır. Çalışma alanı, Türkiye'nin güneybatısında bulunan Akdeniz bölgesinde yer almakta ve 1/100.000 ölçekli topoğrafik haritalarda L24, L25, L26, M24, M25, M26, N25 ve N26 paftalarını kapsamaktadır. Jeolojik açıdan değerlendirildiğinde Isparta ili sınırları, Batı Anadolu jeolojik kuşakları içerisinde

yer almaktadır. Bu kuşağın alt kuşakları; Karaburun kuşağı, Menderes masifi, İzmir-Ankara zonu ve Toros kuşağıdır. Çalışma alanı ise, alt kuşaklardan Toros kuşağında bulunmaktadır. Toros kuşağı; güneybatı Anadolu'dan başlayarak, Türkiye'nin güney kıyılarını takip ederek doğuya doğru devam eder. Toros kuşağının batı kısmında yer alan ve Muğla ilinin güneyinden başlayarak Antalya, Isparta ve Burdur'a kadar uzanan bölümüne ise Teke bölgesi adı verilir (Kulaksız, 2012; Kun, 2013; Caran, 2014).

Son yıllarda, Isparta ili sınırları içinde yer alan otokton ve allokton karbonat kayaç rezervlerinin bulunduğu alanlarda yoğun bir mermer arama ruhsat başvurusu yapılmıştır. Arama ruhsatlı alanların az bir bölümünde işletme ruhsatı aşamasına geçilebilmiştir. Bununla birlikte, arama veya işletme aşamasında terk ya da iptal edilerek hukuku sonlandırılan mermer ruhsat sayısı oldukça fazladır. Özellikle, ruhsat sahipleri tarafından yapılan terk talebine istinaden hukuku sonlandırılan mermer ruhsat sahalarının bazılarında ekonomik açıdan yeterli rezervler bulunsa da, arama veya işletme aşamasında karşılaşılan jeolojik problemler madencilik faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini engellemiştir.

Ülkemizde uzun bir dönem metalik madenler ile kaya tuzu oluşumları dışında kalan madenler, 06.06.1901 tarihinde yürürlüğe giren Taş Ocakları Nizamnamesine göre aranmış ve üretilmiştir. Bu nizamname, mermer amaçlı üretilen kayaçların tabii olduğu ilk bağlayıcı mevzuat olmuş ve bu kayaçların tamamına yakını uzun yıllar nizamname kapsamında değerlendirilmiştir. Mermer ruhsatları, 1954 yılında yürürlüğe giren 6309 sayılı Kanun döneminde büyük oranda kanun kapsamı dışında tutulmuş ve Taş Ocakları Nizamnamesi hükümlerine göre yönetilmeye devam etmiştir. Ancak, ürettiği mermerin sanayi hammaddesi veya ihraç madeni olduğunu belgeleyen mermer ruhsat sahipleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın teklifi ve Bakanlar Kurulu'nun kararı ile ruhsatlarını 6309 sayılı Kanun kapsamına alırdabilmiştir. 1985 yılında yürürlüğe giren 3213 sayılı Maden Kanunu, mermer kavramını ticari anlamda ele aldığı için ülkemizin farklı bölgelerinde kolaylıkla ruhsat alınımının ve sektöre yatırım yapılmasının önü açılmıştır. Başka bir ifade ile yapılan kanun değişikliğinin ülkemizdeki mermer arama faaliyetleri ve jeolojik etüt çalışmaları açısından olumlu etkileri olmuştur (Güngör ve Tombul, 1997).

1985 yılından sonra Maden Kanunu hükümlerinde yer alan maden ruhsat gruplarında dönem dönem değişiklikler yapılmıştır. Maden Kanunu'nun mer'i 2'nci maddesinde madenler; I., II., III., IV. ve V. grup olmak üzere 5 (beş) farklı şekilde tanımlanmaktadır. Ayrıca, I. grup madenler (a) ve (b), II. grup madenler (a), (b) ve (c), IV. grup madenler ise (a), (b), (c) ve (ç) alt bentlerine ayrılmaktadır. Çalışmanın konusu oluşturan ve blok amaçlı olarak üretilen kayaçlar ile jeolojik (metamorfik kökenli) mermer; II. grubun (b) bendi başlığı altında ruhsatlandırılmaktadır. II. grup (b) bendi madenlerin ruhsat aşamalarının ilki ön arama ve genel arama dönemleri olmak üzere arama ruhsatı, ikincisi ise işletme ruhsatıdır. Maden ruhsatları, müracaat veya ihale yolu ile Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG) tarafından verilmektedir (Maden Kanunu, 1985).

2. Materyal ve Yöntem

Bu çalışma kapsamında, Isparta ili genelinde düzenlenen arama ve işletme ruhsat sayıları ile bunların terk ve iptal sayıları ile yıllar itibarıyla yürürlükte bulunan ruhsat sayıları incelenmiştir. Bu incelemelerde, kayıtlı olduğu ili Isparta olan maden ruhsat sayıları ve bu ruhsatlara ait istatistikler dikkate alınmıştır. Hammadde üretim izinleri ve I. grup (a) bendi ruhsatlar çalışma kapsamı dışında tutulmuştur.

İstatistikî verilerden hareketle, üretim sırasında karşılaşılan jeolojik problemler ve üretilen blokların özellikleri gibi teknik değerlendirmeler dışında farklı bir bakış açısıyla maden ruhsat sayıları yönüyle de bölgedeki mermer madenciliği faaliyetlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Mermer terimi; çalışma alanında bulunan jeolojik (metamorfik kökenli) mermer ile ticari anlamda mermer olarak değerlendirilen kayalar kapsayacak şekilde kullanılmıştır.

3. Araştırma bulguları

Çalışma alanı içerisinde madencilik faaliyetlerinin önemli ve büyük bir bölümü II. grup (b) bendi kapsamında ruhsatlandırılan maden sahalarında gerçekleştirilmektedir. Bu durum, maden ruhsat istatistiklerine de yansımıştır. Yıllar itibarıyla (her yıl için yaklaşık olarak yıl sonu) yürürlükte bulunan mevcut ruhsat sayıları içerisinde II. grup (b) bendi ruhsat sayıları önemli oranlarda ve ilk sırada yer almıştır (Tablo 1). 2011-2020 yılları arasında, II. grup (b) bendi ruhsatların toplam ruhsat sayıları içerisindeki oranı %74-82 arasında değişkenlik göstermiştir (Tabloda yer alan yıllık veriler, yıl bazında düzenlenen ruhsat sayıları olmayıp, o yıla ait hukuken yürürlükte olan ruhsat sayılarıdır).

Çalışma alanında, 2011 yılında yürürlükte bulunan II. grup (b) bendi ruhsat sayısı incelenen yıllardaki en yüksek değer olan 498 iken, bu sayı 2020 yılında 2011 yılına göre yaklaşık %42 azalarak 288 olmuştur. Benzer şekilde toplam ruhsat sayısı da 2020 yılında 2011 yılına göre yaklaşık %43 azalmıştır. Buradan anlaşılacağı üzere yürürlükte bulunan ruhsat sayılarındaki azalma sadece II. grup (b) bendi ruhsatlarla sınırlı kalmamış, toplam ruhsat sayısında da azalma olmuştur. 2011-2020 yıllarında bütün ruhsat sayıları içerisinde II. grup (b) bendi ruhsat sayıları her yıl ilk sırada olmuştur. II. grup (b) bendi ruhsat sayılarında, 2020 yılında 2011 yılına göre düşüş olsa da, söz konusu ruhsatların toplam ruhsat sayısına oranı 2011 yılında %77 iken, 2020 yılı sonu itibarıyla artarak %79 olmuştur.

Tablo 1. Yıllar itibarıyla çalışma alanı toplam ruhsat sayıları (MAPEG, 2021a).

Yıl	II. grup (b) bendi	IV. grup	Diğer	Toplam
2011	498	101	47	646
2012	416	95	49	560
2013	376	85	47	508
2014	352	61	44	457
2015	351	53	41	445
2016	308	52	41	401
2017	312	46	37	395
2018	373	46	36	455
2019	346	42	33	421
2020	288	41	35	364

II. grup (b) bendi kapsamında ruhsatlandırmanın ilk aşaması olan arama ruhsat süresi içerisinde veya sonunda, Maden Kanunu kapsamında gerekli teknik ve mali yükümlülüklerin yerine getirilmesi koşuluyla ruhsat sahipleri tarafından yapılacak işletme ruhsat talebinin MAPEG tarafından uygun bulunması halinde işletme ruhsat aşamasına geçilmektedir. Blok amaçlı olarak bir kayacın üretiminin yapılabilmesi için işletme ruhsatı alındıktan sonra üretime konu maden (mermer) için işletme izninin de alınması gereklidir (Maden Kanunu, 1985).

Yıllar itibarıyla yürürlükte bulunan II. grup (b) bendi ruhsat sayıları (Tablo 1), ruhsat aşamaları yönüyle incelendiğinde, arama ruhsat sayılarında bir önceki yıla göre azalma ve artış eğiliminde dalgalanma olduğu görülmüştür (Tablo 2). 2012, 2013, 2014, 2016, 2019 ve 2020 yıllarında bir önceki yıla göre azalan arama ruhsat sayısının diğer üç yılda ise bir önceki yıla göre artış gösterdiği görülmektedir. İşletme ruhsat sayılarında ise 2015, 2016, 2017 ve 2018 yıllarında bir önceki yıla azalma görülürken diğer beş yılda bir önceki yıla göre artış görülmüştür. Yürürlükte bulunan arama ruhsat sayısının en yüksek olduğu yıl 333 ile 2011 yılı iken, işletme ruhsat sayısının en yüksek olduğu yıl 231 ile 2014 yılıdır.

Yıllar itibarıyla yürürlükte bulunan ruhsat sayılarının arama ve işletme ruhsatları açısından önemli bir noktası, 2011 yılında yürürlükte bulunan arama ruhsat sayısının 2020 yılı sonuna kadar 224 adet azalarak 109 olmasına rağmen 2020 yılında 2011 yılına göre işletme ruhsat sayısının sadece 14 artmasıdır. Başka bir ifade ile arama ruhsat sayılarındaki azalma miktarına yakın bir sayıda işletme ruhsat sayılarında artış olmamıştır. Sonuç olarak, çalışma alanında her arama ruhsatında işletme dönemine geçilemediği veya işletme dönemine geçilen bazı ruhsatların hukukunun ilerleyen dönemlerde sona erdiği değerlendirilmektedir.

Tablo 2. Çalışma alanı içerisindeki II. grup (b) bendi ruhsatların safha bazında yıllara göre dağılımı

(MAPEG, 2021a).

Yıl	Arama	İşletme	Toplam
2011	333	165	498
2012	223	193	416
2013	163	213	376
2014	121	231	352
2015	131	220	351
2016	93	215	308
2017	143	169	312
2018	210	163	373
2019	172	174	346
2020	109	179	288

2017-2020 yılları arasında, geçmiş dönemlerde olduğu gibi genel olarak mermer endüstrisinde bej renkli mermerlere olan talebin artışı, bej renkli mermer açısından önemli rezervlerin ve markalaşmış mermerlerin bulunduğu çalışma alanında arama ve işletme yatırımlarını artırmıştır. Bu artış, bölgede bulunan ve mermer (blok) olarak üretilebilecek kayaçların yoğun bir şekilde aranmasını teşvik etmiştir. Jeolojik etütler ve araştırmalar sonucunda mermer endüstrisinin talebine uygun olan kayaçların bulunması da bölgedeki işletme ruhsat ve izin talebini artırmış ve mermer üretimini önemli ölçüde hızlandırmıştır.

2017-2020 yılları arasında düzenlenen ruhsatların büyük bir bölümünü II. grup (b) bendi ruhsatlar oluşturmuştur (Tablo 3). Söz konusu yıllarda düzenlenen 377 ruhsatın 350'sini oluşturan II. grup (b) bendi ruhsatların düzenlenen tüm ruhsatlara oranı ise %92'dir. Özellikle 2017, 2018 ve 2019 yıllarında düzenlenen maden ruhsatlarının büyük bir kısmını II. grup (b) bendi ruhsatlar oluşturmuştur. Bu yıllarda II. grup (b) bendi ruhsatların tüm ruhsat grupları içerisindeki oranı %94 seviyesinde olmuştur. Bu veriler, bütün ruhsat grupları açısından madencilik yatırımları dikkate alındığında, çalışma alanında blok amaçlı olarak üretilen kayaçların çok önemli bir yeri olduğunu göstermektedir. Ancak, çalışma alanı içerisinde yoğun bir şekilde gerçekleştirilen mermer arama ve üretim faaliyetleri nedeniyle arama ve işletme ruhsatı sayılarında artış olsa da yıllar itibarıyla terk edilen veya farklı kanuni nedenlerden dolayı iptal edilen ruhsat sayısı da oldukça fazladır (Tablo 4).

Tablo 3. Isparta'da düzenlenen maden ruhsat sayıları (MAPEG, 2021b).

Yıl	II. grup (b) bendi	Diğer	Toplam
2017	83	5	88
2018	121	7	128
2019	94	5	99
2020	52	10	62
Toplam	350	27	377

Tablo 4. Çalışma alanında iptal veya terk edilen II. grup (b) bendi ruhsat sayıları (MAPEG, 2021b).

Yıl	İptal edilen ruhsat sayısı			Terk edilen ruhsat sayısı		
	Arama	İşletme	Toplam	Arama	İşletme	Toplam
2017	5	19	24	22	39	61
2018	9	5	14	36	17	53
2019	9	3	12	89	22	111
2020	37	8	45	44	19	63
Toplam	60	35	95	191	97	288

İncelemeye konu yıllarda II. grup (b) bendi kapsamında düzenlenen toplam ruhsat sayısına (350) yakın bir sayıda (383) ruhsatın terk veya iptal edilmiş olduğu görülmektedir. Terk veya iptal edilen ruhsatların %65'ini arama ruhsatları oluşturmuştur. Bu veriler, arama ruhsat döneminden işletme ruhsat dönemine geçilemeden ruhsatların hukukunun yapılan terk talebi veya farklı kanuni nedenlerle iptal edilerek sonlandırıldığını göstermektedir.

Terk veya iptal nedenleri, genellikle başarılı olmayan madencilik faaliyetleri, sağlıklı yapılmamış jeolojik etütler, mermer sektöründe talep ve pazarlamada yaşanan değişimler ile Maden Kanunu'nun 7'nci maddesi kapsamında gerekli süreçlerin (ÇED kararı gibi) sonuçlandırılmaması veya izinlerin (orman izni gibi mülkiyet izinleri, iş yeri açma ve çalışma ruhsatı ve varsa diğer izinler) alınamaması gibi mevzuat kaynaklı hususlar olarak sıralanabilir.

4. Sonuçlar

Çalışma alanı olan Isparta ilindeki madencilik faaliyetlerinin önemli ve büyük bir bölümü II. grup (b) bendi ruhsatlı alanlarda gerçekleştirilmektedir. Bu durum, maden ruhsat istatistiklerine de yansımış ve incelenen veriler içerisinde II. grup (b) bendi ruhsat sayıları ilk sıralarda yer almıştır. İncelemeye konu yıllarda, yürürlükte bulunan II. grup (b) bendi ruhsatlarının toplam ruhsat sayıları içerisindeki oranının %74-82 arasında değiştiği görülmüştür.

Çalışma alanında yürürlükte bulunan ruhsat sayılarında görülen azalma sadece II. grup (b) bendi ruhsat sayıları ile sınırlı kalmamıştır. 2020 yılında 2011 yılına göre yürürlükte bulunan II. grup (b) bendi ruhsat sayısı yaklaşık %42 azalırken benzer şekilde toplam ruhsat sayısı da yaklaşık %43 oranında azalmıştır. II. grup (b) bendi ruhsatların toplam ruhsat sayısına oranı 2011 yılında %77, 2020 yılında ise %79 olmuştur.

Yıllar itibarıyla (her yıl için yaklaşık olarak yıl sonu) yürürlükte bulunan arama ruhsat sayısının 2020 yılında 2011 yılına göre 224 azalmasına rağmen aynı yıl aralığında işletme ruhsat sayısı 14 artmıştır. İşletme ruhsat sayısı artışının azalan arama ruhsat sayısına oranla daha az olması, her arama ruhsatında işletme ruhsat dönemine geçilemediği veya işletme ruhsat dönemine geçilen bazı ruhsatların hukukunun sonraki dönemlerde sona erdiğini göstermektedir.

2017-2020 yılları arasında düzenlenen 377 maden ruhsatının 350'sini II. grup (b) bendi ruhsatları oluşturmuştur. Özellikle, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında düzenlenen toplam ruhsat sayısı içerisinde II. grup (b) bendi ruhsatların oranı %94 gibi yüksek bir seviyededir.

2017-2020 yılları arasında çalışma alanı içerisinde düzenlenen ruhsat sayısı yüksek olsa da terk edilen veya farklı kanuni nedenlerden dolayı iptal edilen ruhsat sayısı da oldukça yüksektir. Benzer şekilde, söz konusu yıllar boyunca II. grup (b) bendi kapsamında, düzenlenen ruhsat sayısı 350 iken terk veya iptal edilen ruhsat sayısı 383 olmuştur.

Çalışma alanında terk veya iptal edilen II. grup (b) bendi ruhsatların %65'i arama ruhsatlarıdır. Bu veriler, arama ruhsat döneminden işletme ruhsat dönemine geçilemeden ruhsatların hukukunun yapılan terk talebi veya farklı kanuni nedenlerle iptal edilerek sonlandırıldığını göstermektedir. Çalışma alanında istatistiklere de yansıyan yüksek sayıdaki terk veya iptal işlemlerinin nedenleri, madencilik faaliyetleri açısından genel olarak başarılı olmayan faaliyetler; talep ve pazarlama açısından yaşanan değişimler; mevzuat açısından Maden Kanunu'nun 7'nci maddesi kapsamında gerekli karar süreçlerinin (ÇED kararı gibi) sonuçlandırılmaması veya izinlerin (orman izni gibi mülkiyet izinleri, iş yeri açma ve çalışma ruhsatı ve varsa diğer izinler) alınamaması olarak sıralanabilir.

NOT

Bu makale, Prof. Dr. Şemsettin CARAN danışmanlığında, Behzat Gökçen DEMİR tarafından tamamlanan "İsparta İli Mermer Sahalarının Jeolojik Özelliklerinin, Ekonomik Potansiyelinin ve Çevresel Etkilerinin Araştırılması" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir (Tablo 1 ve 2'deki 2019 yılı verileri güncellenmiştir).

TEŞEKKÜR

Bu makalenin tek isim olarak yayınlanması yönünde verdiği destek ve izin için değerli Danışman Hocam Prof. Dr. Şemsettin CARAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Kaynaklar

- Kulaksız, S. (2012). Doğal Taş (Mermer) Yataklarının Jeolojisi, Petrografisi ve Aranması; Kulaksız, S. (Ed). Doğal Taş (Mermer) Maden İşletmeciliği ve İşleme Teknolojileri. Ankara, TMMOB Maden Mühendisleri Odası.
- Kun, N. (2013). Mermer Jeolojisi ve Teknolojisi (genişletilmiş 2. Baskı). İzmir.
- Caran, Ş. (2014). Isparta İli Mermer Potansiyeline Bir Bakış. Ulusal Mermer ve Taş Ocakları Onarım Teknikleri Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, 242-253. Isparta.
- Güngör, N. ve Tombul, M. (1997). Mevzuatın Mermer Sektörüne Etkileri. Türkiye II. Mermer Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 53-66, Afyonkarahisar.
- Maden Kanunu. (1985). T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, Erişim: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3213.pdf>
- Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG). (2021a). 2011-2020 Yıllarına ait Ruhsat Listeleri (yayınlanmamış).
- Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG). (2021b). 2017-2020 Yılları Düzenlenen, Terk veya İptal Edilen Ruhsat Sayıları (yayınlanmamış).